

Fakta och tvistemål

Notorietet

Lunds Domarakademi 27 mars 2025

Patrik Schöldström

Hovrättsråd, docent

35 kap. 2 § första stycket RB

För omständighet, som är allmänt veterlig, kräves icke bevis

Skada/värde

Valutakurs

Skadestånd (i brottmål)

Tr: Av de fakturor som åberopats framgår att en del av beloppet avsett norska kronor. Utifrån vid den tiden gällande valutakurs, vilket tingsrätten bedömer som en allmänt veterlig omständighet, anser tingsrätten att JJ har styrkt att han till följd av skadegörelsen lidit en skada om 10 021,77 SEK.

SH B 7495-22

Skadestånd för knivar stulna ur kökschefs bil

Restaurangknivar torde vara tämligen tidlösa redskap som har förhållandevis lång livslängd. Vidare får det anses vara allmänt veterligt att sådana redskap har karaktären av att vara personliga redskap som underhålls med omsorg. Den reduktion som kommer i fråga för att knivarna var begagnade blir därför begränsad.

Mgd tillerkändes 36 000 kr.

SH B 5285-23

Stulen dator

Tr: MB döms visserligen för stöld av en dator. Med hänsyn till vad vittnet berättat råder dock avsevärd osäkerhet avseende vilken skada NCC orsakats även om tingsrätten godtar att NCC var tvungna att ersätta datorn med en annan. Det får anses allmänt veterligt att värdet på datorer snabbt går ner. Till detta kommer osäkerheten om datorn fått några skador. Skadeståndstalan ska därför lämnas utan bifall.

SH B 7366-22

Skälig arrendeavgift

- HoAN: Även om det inte kan anses klarlagt att fastigheterna har det värde som föreningen har gjort gällande och det saknas utredning om värdeutvecklingen över tid, så får det vidare anses allmänt veterligt att fastighetsvärdena generellt i Storstockholmsområdet stigit kraftigt över senare år. Det får därmed förutsättas att viljan hos arrendatorer i allmänhet att betala mer för arrenden i området också har ökat. Den avgift som Ribacken Fritidsby har begärt framstår dock som något hög. Vid en sammantagen bedömning anser arrendenämnden att en skälig arrendeavgift ...
- SH ÖÄ 15078-21

Patientavgifter

Skadestånd i brottmål

Tr: Vad som yrkats för utlägg får närmast anses vara styrkt genom vad som är allmänt veterligt om de båda berörda regionernas patientavgifter. ...

SH B 8909-21

Ersättning för lyte och men

Skadestånd i brottmål

Tr: Händelsen inträffade för ett halvår sedan. Det är allmänt veterligt att möjlighet att avgöra bestående ärrbildning inte kan göras förrän minst ett åt förflutit från skadetillfället. Den förebringade utredningen visar således inte att MS kommer att få en bestående ärrbildning och yrkandet om ersättning för lyte och men skall därför ogillas.

SH B 15530-22

Klander av bodelning; fastighets värde

Tr: Det är allmänt veterligt att det som mäklare och dylika yrkesutövare brukar ange som de tre viktigast omständigheterna när en köpare ska förvärva en fastighet, och således de omständigheter som påverkar priset mest, är "läget, läget och läget". ... Fastighetens läge är unikt.

SH T 5618-23

Diverse

Avtal träffat?

Avtalsslut genom Scrive

Tr: Vad Scrive är, och vilken innebörd ett verifikat av det aktuella slaget har, kan inte anses vara en sådan allmänt veterlig omständighet för vilken det enligt 35 kap. 2 § första stycket rättegångsbalken inte krävs bevis.

Tr fann att kdn inte visat att påstått avtal träffats.

Med hänvisning till ett antal omständigheter fann hovrätten motsatsen.

SH T 8183-19

Fordringsmål; "motmotfaktum"

- "Bank/kortföretag" vill ha betalt för påstådd fordran på kortinnehavare för kontantuttag på kortet.
- Svdn invänder att hans bankkorts chip har kopierats eller hackats.
- Kdn: Ett bankkorts chip och PIN-kod kan inte kopieras eller hackas, vilket är allmänt känt.
- Tr: Tingsrätten anser dock inte att det är allmänt vedertaget att det är omöjligt att hacka eller kopiera kort med chip, även om det sannolikt är svårare än kort med bara magnetremsa.
- SH T 10127-23

Skäl för ny bevisning i hovrätt

- Mål om prisavdrag för fel i fastighet
- Tr (skäl): Felet i badrummet består i att tätskiktet inte gick ända fram till tröskeln. De i målet redovisade kostnaderna för totalrenovering av hela badrummet saknar därför betydelse för bedömningen av marknadsvärdepåverkan. ... Det har inte lagts fram någon utredning som visar hur bristen i tätskiktet hade kunnat åtgärdas eller vad det skulle ha kostat. ...
- ... inte visat att kostnaderna för att åtgärda de påvisade felen är så stora att det skulle ha medfört en påverkan på marknadsvärdet.

Forts.

Åberopande part: "Utlåtandet ... åberopades inte vid tingsrätten eftersom det torde vara allmänt veterligt att det inte är möjligt att åtgärda tätskikt under keramiskt ytskikt lokalt. En part ska inte behöva styrka omständigheter som är allmänt veterliga. Tingsrätten har uppenbarligen saknat sådan kunskap ...

Hovrätten tillät inte utlåtandet.

SH T 8869-21

Ersättning enligt flygpassagerarförordningen 261/2004

Förordningens skäl (14):

Liksom i Montrealkonventionen bör skyldigheterna för det lufttrafikföretag som utför flygningen vara helt eller delvis begränsade i sådana fall där en händelse har orsakats av extraordinära omständigheter som inte kunde ha undvikits även om alla rimliga åtgärder vidtagits. Sådana omständigheter kan särskilt förekomma i händelse av politisk instabilitet ... säkerhetsrisker ...

Ersättning enligt flygpassagerarförordningen

Tr: Att det vid tidpunkten för flygningen förelåg konflikter i regionen måste rimligen ses som en allmänt veterlig omständighet. Politisk instabilitet och säkerhetsrisker är en extraordinär omständighet enligt skäl 14 till flygpassagerarförordningen.

Attunda tr FT 11511-24

Ersättning enligt flygpassagerarförordningen

Tr: Lufthansagruppern beslutade att ställa in samtliga sina avgångar till Libanon, vilket i sin tur har angetts ha berott på ett flertal faktorer kopplade till konflikten mellan Israel och Hamas i regionen. Att det vid tidpunkten för flygningen förelåg en sådan konflikt måste rimligen ses som en allmänt veterlig omständighet. ...

Attunda tr FT 611-24

Ersättning enligt flygpassagerarförordningen

... ifrågasätter inte tingsrätten att smittspridningen i och för sig var hög vid tidpunkten för den aktuella flygningen. Denna omständighet är dessutom i det närmaste allmänt veterlig. ...

Attunda tr FT 4296-22

Betalning med befriande verkan

- Huvudsaken: Ersättning enligt flygpassagerarförordningen
- Svdn/Norwegian invänder att yrkat ersättning redan har betalats.
- Tr: Det måste anses allmänt veterligt att ett bokningsnummer är unikt och att det därför inte kan ha existerat ett annat resesällskap om tre personer med samma bokningsnummer på [aktuell flygning]. Enligt tingsrätten står det därmed klart att Norwegian redan har betalat kompensation enligt förordningen.
- Hovrätten kom till motsatt slut.
- SH FT 9539-23

Vårdslöshet m.m.

Lägenhetsyta i värderingsutlåtande

HD: Det torde vara allmänt känt att det är förknippat med särskilda svårigheter beroende på bl a planlösningar och väggarnas tjocklek att beräkna ytan på lägenheter i gamla fastigheter.

NJA 1997 s. 667

Fastighetsmäklare har till köpare vidarebefordrat en ungefärlig uppgift om en lägenhets yta. Mäklaren har inte ansetts ha åsidosatt sina förpliktelser genom att inte kontrollera uppgiften närmare.

Skadestånd vid aktiehandel

-

Tr: Utgångspunkten bör enligt tingsrättens mening vara att det är allmänt veterligt att placeringar i finansiella instrument innebär ett risktagande och att det därmed inte heller kan finnas en skadeståndssanktionerad skyldighet att informera om dessa risker såvitt gäller sådana finansiella instrument som aktier, obligationer eller fondandelar (se bl a SOU 2002:41 sid 36).

SH T 4472-04

Adekvat kausalitet/skadas förutsebarhet

Tr: Fråga i målet är om ersättning för utbetald "belöning" är en för gärningsmannen beräknelig verkan av handlingen, i det här fallet tillgreppen av två personbilar.

Att vid upphittande av förkommen egendom ägaren betalar "hittelön" till upphittaren är vanligt förekommande och torde dessutom vara allmänt känt.

Forts.

Hovr: Länsförsäkringar har till stöd för sitt bestridande anfört följande. Enligt 3 § hittegodslagen är en ägare till hittegod, om han vill återfå godset, skyldig att ersätta upphittaren skäliga kostnader samt hittelön. Denna ersättning måste vara att bedöma som sådan annan kostnad till följd av skadan som avses i 5 kap 7 § 2 skadeståndslagen. Eftersom skyldigheten att utge hittelön är lagstadgad och dessutom allmänt känd, måste kostnaden härför ha varit förutsebar för gärningsmännen och därmed adekvat i förhållande till deras uppsåtliga gärningar.

NJA 1994 s 283

Nytt rättsfaktum i högre rätt?

HD: W. har till grund för käromålet anfört bl.a. att skadan uppkommit plötsligt. Trygg- Hansas påstående, att det är allmänt känt att inte färdigbrunnen betong är frätande får anses utgöra ett motfaktum till i första hand detta påstående, men träffar, om det tillåts, hela Ö.W:s talan. Det förhållandet att inte färdigbrunnen betong är frätande kan emellertid inte anses vara så känt att det är att betrakta som ett notoriskt faktum enligt 35 kap. 2 § RB. Prövning skall därför ske enligt 55 kap. 13 § RB av om omständigheten skall tillåtas i HD. Trygg-Hansa har i HD påstått att det måste anses allmänt känt att betong som inte har brunnit färdigt har frätande egenskaper.

Forts.

Ö.W. har å sin sida hävdad att han tidigare arbetat på sin fastighet med såväl betong som cement utan att åsamkas några skador. ... Vardera parten har anfört att motpartens påstående är en ny omständighet i HD som inte skall tillåtas. ...

Målet gäller tolkningen av försäkringsvillkoret A1.1 som innehåller definitionen av begreppet olycksfallsskada. Denna skall ha drabbat den försäkrade ofrivilligt ...

De nya påståenden som parterna framfört i HD får i första hand hänföras till ofrivillighetskriteriet eftersom de angår Ö.W:s insikt beträffande den skada som kunde bli följderna av hans handlande. Påståendena utgör inte någon ny omständighet av det slag som avses i 55 kap. 13 § RB.

NJA 2006 s. 53

Jäv mot skiljeman prekluderad?

Skiljedom har upphävts efter klander på grund av att det ansetts ha förelegat omständigheter som kunnat rubba förtroendet för skiljemans opartiskhet.

Kdn A.J. :Det har förelegat omständigheter som kunnat rubba förtroendet för ordförandens i skiljenämnden, f.d. justitierådet J.L., opartiskhet ...

Varken A.J. eller hans ombud i skiljeförfarandet ... kände till eller var medvetna om att det var högst sannolikt att Ericssonkoncernen var klient hos Mannheimer Swartling. Detta är inte heller något som har varit allmänt känt.

Forts.

- Ericsson: Den åberopade jävsgrunden skall anses prekluderad jämlikt 10 § LSF. ...
- Det är väl känt att Ericssonkoncernen ibland anlitar Mannheimer Swartling.
- HD: HD finner att Ericsson AB mot den av A.J. förebringade bevisningen inte har visat att A.J. tidigare än han själv gjort gällande haft kännedom om de omständigheter han åberopat som grund för sin klandertalan. A.J. har därför rätt att åberopa omständigheterna.

Allmänt känt x 2

Skadeståndstalan mot besiktningsbolag för försumlighet genom att inte upplysa fastighetsköpare om ytterpanel av tryckimpregnerat virke, som innebar en risk för framtida skador. Köparna hävdade att de pga. försumligheten köpt fastigheten utan att vara medvetna om dess brister och därigenom lidit ekonomisk skada motsvarande kostnaden för att åtgärda bristerna.

Tr biföll käromålet och anförde bl.a.: Det är allmänt känt att tryckimpregnerat virke kan skapa stora olägenheter i bostadshus och därför enligt Kemikalieinspektionen inte får användas i bostäder.

Forts.

Hovrätten fann att något orsakssamband mellan den underlåtna upplysningen om skaderisk och den inträffade skadan för makarna R. inte hade påvisats eftersom inget i målet framkommit om att de skulle ha avstått från köpet eller nått ett bättre förhandlingsresultat, om de blivit upplysta om att förekomsten av tryckimpregnerat virke innebar en skaderisk.

Hovrätten anförde bl.a.: Det är allmänt känt att fastigheter i Ljunghusen är attraktiva köpeobjekt.

Skadestånd, kausalitet

HD om målet i hovrätten: Hovrätten finner att något orsakssamband mellan den underlåtna upplysningen om skaderisk och den inträffade skadan för makarna R inte har påvisats eftersom inget i målet framkommit om att de skulle ha avstått från köpet eller nått ett bättre förhandlingsresultat, om de blivit upplysta om att förekomsten av tryckimpregnerat virke innebar en skaderisk. ...

HD, beslut i T 4275-05 = NJA 2008 N 12

Forts.

Makarna R har till grund för sin talan åberopat att besiktningsmannens försumlighet förorsakat dem ekonomisk skada. Byggteknikgruppen har, såvitt framgår av tingsrättens dom, i tingsrätten inte gjort någon invändning om att det inte skulle föreligga ett orsakssamband mellan den påstådda skadegörande underlåtenheten och skadan. Enligt hovrättens dom har bolaget där åberopat samma grunder för sin talan som vid tingsrätten samt förklarat sig inte ha någon andrahandsinvändning om att makarna inte lidit någon ekonomisk skada.

Forts.

- Genom att ogilla käromålet på grund av bristande orsakssamband har hovrätten i strid med 17 kap. 3 § andra meningen rättegångsbalken grundat domen på andra omständigheter än som åberopats (jfr NJA 2003 s. 58)
- NJA 2008 N 12

Köprättsligt fel

Tak felbyggt?

- ...de båda besiktningsmännen har haft skilda uppfattningar huruvida det föreligger fel avseende takkonstruktionen. ... Någon annan utredning har inte förebringats. Kärandena har i något svepande ordalag endast hänvisat till Boverkets hemsida samt hävdats att Boverkets hemsida är en omständighet som är allmänt veterlig och inte kräver bevis. Tingsrätten delar inte den uppfattningen och finner att det inte har förebringats tillräcklig utredning för att kärandesidan kan anses ha styrkt sin talan i denna del. Det är således inte visat att taket är felkonstruerat eller ej fackmannamässigt utfört och att det därmed skulle föreligga ett fel enligt konsumenttjänstlagen.
- Gävle tr T 1143-18

- Tr: Det är allmänt veterligt att vatten som inte leds bort från ett badrum orsakar vattenskador, eller att risken för vattenskador i varje fall ökar, samt att det finns stor risk att vattenskador i badrum orsakar stora skador då kaklade golv och väggar ofta måste brytas upp för att vattenskadorna ska kunna åtgärdas. Till följd av dessa omständigheter är det visat att bostadsrätten var i väsentligt sämre skick än köparen med hänsyn till omständigheterna med fog kunnat förutsätta.
- NJA 2020 s. 951

- Den tjänst som Blocket i föreliggande fall tillhandahållit har sålunda bestått i att till CL upplåta en annonsplats på bolagets webbplats. Frågan är om Blockets tjänst kan anses vara fullgjord när annonsen har publicerats och om CL därför inte haft någon ångerrätt.
- En annons kan många gånger kan fylla sin funktion i nära anslutning till publiceringen, bl.a. med hänsyn till de möjligheter som en köpare, enligt vad som måste anses vara allmänt veterligt, har till bevakning av när föremål m.m. erbjuds på digitala annonsplatser. Att den som lagt in en annons i ett sådant fall skulle ha en ångerrätt kan inte anses sakligt motiverat,

Forts.

- ... delar hovrätten tingsrättens slutsats att Blockets tjänst var fullgjord när annonsen hade publicerats på Blockets webbplats. Vid dessa förhållanden var förutsättningarna för undantaget från ångerrätt enligt bestämmelsen i 2 kap. 11 § 1 distansavtalslagen uppfyllda när CL kontaktade Blocket den 13 maj 2023. Informationen i Blockets användarvillkor om avsaknaden av ångerrätt var således korrekt. Eftersom CL saknade ångerrätt till köpet saknar han rätt till återbetalning av annonsen. Hans överklagande ska därför avslås.
- SH FT 15243-23

Arbetsuppgifter i anställningsavtal

Det torde vara på gränsen till allmänt veterligt att en tandhygienist har till uppgift att även undersöka tänder. Nu spelar just detta mindre roll i målet. Av vad som framkommit vid förhören i målet kan slutsatsen utan vidare dras att det i vart fall inte ankommit på B.H. att åldersbestämma patienterna i samband med de undersökningar han har gjort av dem, än mindre lämna uppgifter om detta till någon annan.

AD 48/2018

PLÖ-variant

Brf Krabaten (K)		Joakim Tryggstad (JT)	
Yrkad rättsföljd: Förpliktelse avflytta (7:18 BrL)		Inställning: Bestrids	
Grund (rättsfaktum): JT:s bostadsrätt är förverkad (7:18 BrL) därför att JT har <u>vägrat K tillträde</u> till sin lgh för att utföra arbete som K svarar för (7:13 BrL)		Inställning till grund: <i>Erkänns</i> att JT har vägrat K tillträde till sin lgh för att utföra arbete som K svarar för, men <i>bestrids</i> att bostadsrätten är förverkad.	SVEA HOVRÄTT 050106 INKOM: 2025-02-11 MÅLN: T 13129-23 AKTBIL: 49
	Inställning till motfaktum: <i>Bestrids</i> att JT haft giltig orsäkt.		Motfaktum: JT har haft <u>giltig orsäkt</u> för sin vägran (7:18 p. 6 BrL). 1-3 nedan utgör giltig orsäkt:
	1. <i>Förnekas</i> att avsett arbete innebär en väsentlig förändring av K:s hus samt en förändring av JT:s lgh. <i>Erkänns</i> att beslut om arbetet inte har fattats på föreningsstämma.		1. Beslutat arbete innebär en <u>väsentlig förändring av K:s hus</u> samt en <u>förändring av JT:s lgh</u> . Men beslut om arbetet har inte fattats på förenings- stämma (9:15 första st. BrL).